

УДК 336. 1:352

Гончар Г.П.,
к.е.н., доцент кафедри фінансів та банківської справи,
Чортківський навчально-науковий інститут
підприємництва і бізнесу,
Тернопільський національний економічний університет

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ МУНІЦИПАЛЬНИМИ ФІНАНСАМИ

Постановка проблеми. Останнім часом у всьому світі усвідомлена роль місцевого самоврядування як близька громадянам владна інстанція. Цьому могло сприяти те, що багато завдань центральних органів влади і управління з плином часу або взагалі втратили свою актуальність у зв'язку з етапом економічного розвитку, або стали заперечуватися громадянським суспільством. Поряд з даною тенденцією повсюдно спостерігається активізація зусиль за велику децентралізацію влади і активізацію конкуренції як між приватним і громадським секторами, так і всередині останнього (конкуренція локальних територій).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми формування та використання муніципальних фінансів знайшли відображення у працях таких науковців, як: О. Василик [1], Н. Васильєва [2], Н. Виговська [3], С. Гутаріна [4], Ю. Каспрук [5], О. Кириленко [7], К. Павлюк [1], О. Сунцова [9], С. Юрій [10] та ін. Багато уваги у їх наукових здобутках приділяється проблемам формування доходів місцевих бюджетів, зміцненню податкового потенціалу регіонів, механізмам розрахунку міжбюджетних трансфертів тощо. Проте сьогодні вирішення проблем забезпечення потреб муніципальних фінансів ще не достатньо досліджені й потребують особливої уваги з боку науковців.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження проблеми формування і використання муніципальних фінансів та обґрунтування концептуальних підходів до визначення змісту інституту місцевого самоврядування у сучасній Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Термін «місцеве самоврядування» розглядається в науковому середовищі з різних позицій, проте можна виділити три основні: це – основа конституційного ладу, що реалізує свободи і обов'язки громадян у державі; це – право населення на самостійне вирішення питань місцевого значення; це – законодавчо оформлена форма народовладдя. У багатьох дослідженнях відзначається, що природа місцевого самоврядування двоїста: з одного боку, воно має державно-громадську основу, з іншого – є формою публічної влади.

Місцеве самоврядування має автономність, незалежність у вирішенні власних проблем, його суб'єктом є територіальне співтовариство. Особливість місцевого самоврядування – реалізація місцевих інтересів, потреб і вирішення проблем. Таким чином, муніципальні фінанси повинні забезпечувати тягар громадських справ, які мають локально-територіальний характер в процесі здійснення діяльності населення [7, с.89].

Розкриття змісту місцевого самоврядування дозволяє обґрунтувати систему забезпечення їх діяльності на території з позиції достатньої фінансової основи (рис.1).

Особливістю бюджетної системи України є перевищення видатків територіальних бюджетів над їх доходами, така ж сама ситуація у державному бюджеті.

Масштаб організації муніципальних фінансів визначає концепція оптимального розміру муніципального утворення: оптимальний розмір населеного пункту буде спрямовуватись в напрямку великих утворень. Витрати агломерацій і витрати незадоволених потреб, як правило, послідовно зростають із зростанням розмірів населеного пункту. Вартість більшості суспільних благ визначається на основі чисельності населення, причому кількість муніципалітетів, виходячи з цього, має бути скорочено.

Взагалі муніципальна фінансова політика має велике значення для макроекономічного зростання навіть у тому випадку, якщо місцева влада не проводить ніякої свідомої політики сприяння зростанню економіки. Місцеві влади здійснюють дві третини інвестицій суспільного сектора економіки. Значна частина цих інвестицій вкладається безпосередньо у виробничу

чи житлову інфраструктуру, що має важливе значення як для підприємств, так і для працюючого там персоналу.

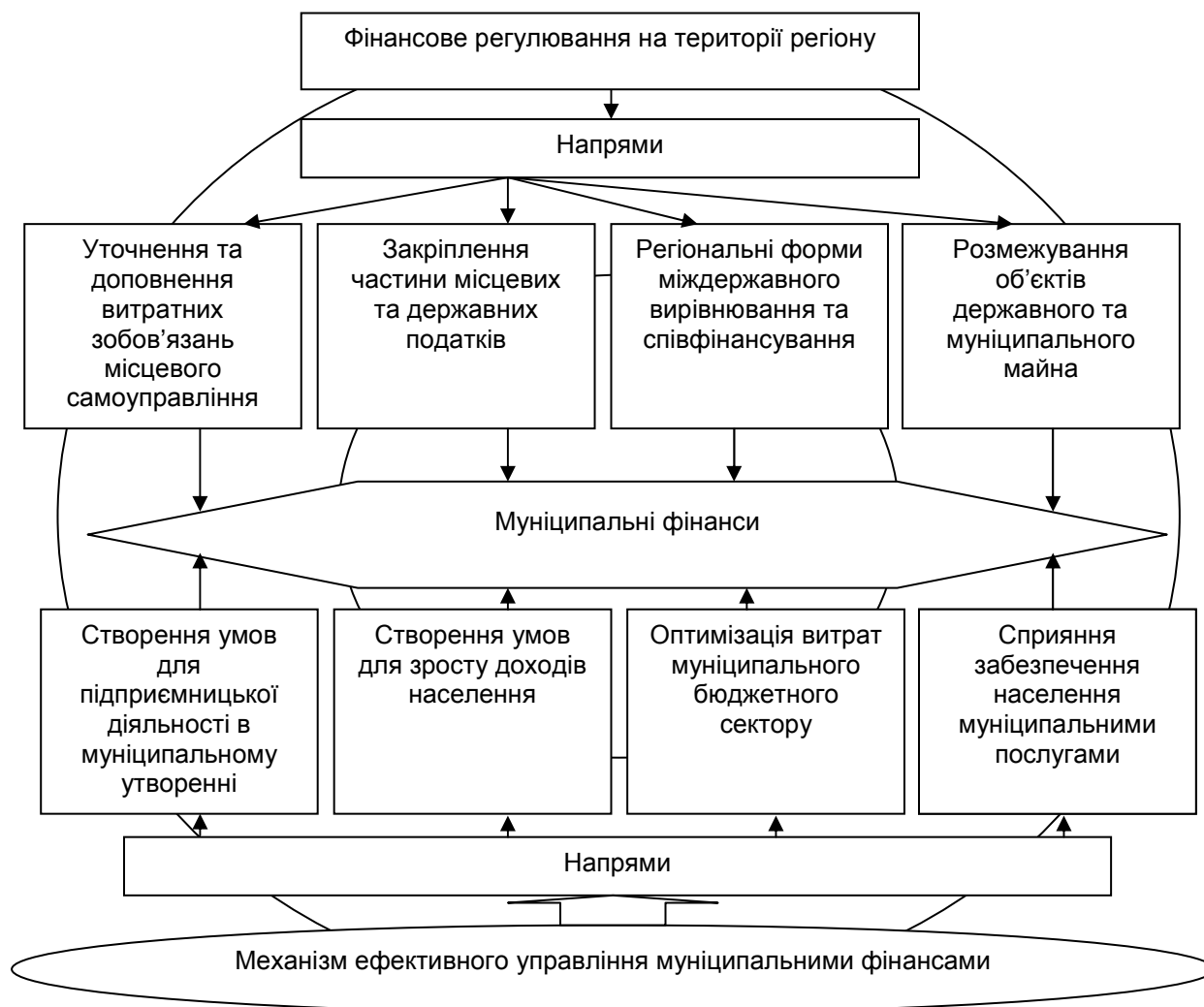

Рис. 1. Напрями забезпечення ефективного управління муніципальними фінансами

Джерело: складено автором на основі джерела [6]

Муніципальна інфраструктура – важливий фактор для всієї національної економіки в тому сенсі, що вона сприяє активізації регіонального економічного зростання. Таким чином, у муніципалітетів і районів існує достатньо можливостей сприяти економічному зростанню, орієнтуючи місцеву інфраструктуру на потреби організацій та працівників. Природно, можливо це лише в тому випадку, якщо в їх розпорядженні знаходяться досить компетенцій та фінансових ресурсів.

Таким чином, інвестиційні витрати безперечно повинні бути присутніми в загальній структурі витрат місцевої влади, але їх величина залежить від потреб муніципального утворення і не завжди їх джерелом є місцевий бюджет.

Найбільш представленими в сучасних наукових працях, присвячених фінансам муніципальних утворень, є дві точки зору. По-перше, виходячи з теорії та практики публічних фінансів, в ринковій організації економічної діяльності, під муніципальними фінансами розуміють систему економічних відносин, за допомогою якої розподіляється і перерозподіляється національний дохід, призначений на соціальний та економічний розвиток муніципальних утворень. Одночасно – це сукупність грошових коштів, що формуються і використовуються для вирішення питань місцевого значення. Вони складають частину державних фінансів, але забезпечують заходи, пов'язані з соціально-культурним та житлово-

комунальним обслуговуванням населення і включають в себе кошти місцевого бюджету, цільових фондів, муніципальні цінні папери, муніципальні запозичення, інші фінансові кошти, що залучаються для вирішення питань місцевого значення. Розпорядниками їх виступають органи місцевого самоврядування [1; 11].

Інша точка зору трактує фінанси муніципальних утворень як частина грошових відносин з приводу розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту, який в установленому порядку акумулюється у органів місцевого самоврядування для покриття витрат, необхідних для виконання муніципалітетом своїх функцій [4].

Вони співвідносяться з державними, як частина і ціле, так як мають більш вузьку сферу перерозподільних відносин. Частина теорій пов'язує фінанси муніципальних утворень з демократичними методами управління територією. У багатьох країнах обов'язковим компонентом демократичного державного ладу є місцеве самоврядування. Для виконання функцій, покладених на територіальні представницькі та виконавчі органи, вони наділяються майновими і фінансово-бюджетними правами. Таким чином, більшість сучасних вчених вважають, що муніципальні фінанси представляють собою систему економічних відносин, за допомогою якої розподіляється і перерозподіляється частина вартості валового внутрішнього продукту на самостійний розвиток територій.

В останні десятиліття у багатьох державах спостерігається регіоналізація економічних і соціальних процесів. Тому роль муніципальних фінансів посилюється, а сфера їх використання розширюється. Муніципальні фінанси часто асоціюються з територіальними. За допомогою територіальних фінансів держава здійснює вирівнювання рівнів економічного та соціального розвитку територій, які в результаті історичних, географічних, військових та інших умов відстали у своєму розвитку від інших районів країни. Для подолання такої відсталості розробляються територіальні програми. Відповідно до розподільної функції територіальних фінансів вони активно використовуються і для регулювання відтворювального процесу та діяльності суб'єктів господарювання. Функції муніципальних фінансів проявляються при здійсненні територіальними органами влади фінансово-бюджетної політики. Виконання територіальними органами влади покладених на них функцій пов'язано з наявністю у них необхідних фінансових ресурсів, а це вимагає концентрації в їхніх бюджетах частини грошових коштів, створюваних на території. У ході мобілізації цих коштів до бюджетів та їх використання виникають фінансові відносини між адміністраціями, платниками податків та одержувачами бюджетних асигнувань [8].

Часто за економічним змістом і соціальному призначенню до місцевих фінансів відносять кошти суб'єктів господарювання, муніципальний кредит і фінансові кошти домогосподарств. У перший компонент включаються кошти муніципальних підприємств і установ, результати фінансової діяльності яких є власністю територіальних органів, а також фінансові кошти організацій інших форм власності, що використовуються ними для фінансування соціально-культурних і житлово-комунальних об'єктів. Тому іноді, в загальному обсязі місцевих фінансів превалюють кошти підприємств, що направляються на задоволення потреб населення конкретної території. Інший компонент фінансів муніципальних утворень – муніципальний кредит, тобто кошти, отримані або надані муніципальними утвореннями юридичним і фізичним особам. Нарешті, складовою частиною фінансів території є фінансові ресурси, створювані в результаті діяльності населення у домашньому господарстві. Таким чином, дані фінанси можуть включати два блоки: централізовані фінанси (бюджетні) і децентралізовані фінанси (кошти підприємств і населення, кредитні ресурси територій та інше).

Управління бюджетуванням муніципального утворення передбачає, що основою місцевих фінансів виступає місцевий бюджет, який слід характеризувати комплексно через низку ознак: територіальний, правовий, економічний (компонент муніципальної власності, елемент саморозвитку території), фінансовий, плановий та інші. Таким чином, можна зробити висновок, що бюджетні відносини на рівні муніципального утворення – це фінансові відносини між підприємствами, населенням і місцевим самоврядуванням, пов'язані з формуванням і використанням фонду грошових коштів, призначеного для спільного споживання місцевим співтовариством [3, с.93].

В умовах реалізації переходу бюджетного сектора на бюджетування за результатами, бюджетний менеджмент – це система програмно-цільового управління бюджетами різних

рівнів за допомогою бюджетного механізму з метою оптимізації доходів і витрат бюджету для забезпечення ефективного вирішення завдань соціально-економічного розвитку території.

Сам бюджетний менеджмент може носити обов'язковий і факультативний характер, залежатиме від статусу муніципалітету, економічної спеціалізації території й інших найважливіших чинників.

Незважаючи на різноманіття теоретичних підходів до природи і особливостей фінансів муніципальних утворень в особі місцевих бюджетів, а також інших фінансових коштів, що знаходяться у розпорядженні органів місцевого самоврядування, економічна наука не розкриває методологію застосування комплексного аналізу щодо особливостей їх функціонування в муніципальних утвореннях з різним статусом і з певною економічною спеціалізацією. Також не достатньо висвітлені у дослідженнях результати реформування муніципальних фінансів України, не розроблений механізм взаємозв'язку бюджетного та соціально-економічного планування на місцевому рівні. Виходячи з представлених трактувань, враховуючи реалії подальшої трансформації бюджетного пристрою, вважаємо, що здійснені економічною наукою подання повинні бути конкретизовані та доповнені новими складовими.

Основним принципом розмежування бюджетних повноважень між публічно-правовими утвореннями різного рівня прийнято вважати принцип субсидіарності або ефективного доповнення. Відповідно до нього, бюджетна система будується знизу вгору і за місцевим рівнем влади закріплюється максимум функцій, з якими він в змозі впоратися самостійно.

Оскільки цей рівень влади знаходиться ближче до споживача, можна вважати, що послуги населенню будуть надаватися більш ефективно. Другим важливим принципом розмежування повноважень є принцип соціальної справедливості, який передбачає, що всім мешканцям держави надається деякий набір бюджетних благ за єдиними стандартами. Знову ж, виходячи з того, що місцевий уряд знаходиться ближче до населення, воно отримує можливість приймати більш самостійні рішення як з формування податкової бази місцевих фінансів, так і щодо формування набору наданих послуг, що не може не призвести до зростання добробуту місцевого населення.

Комплексний аналіз теоретичних підходів до змісту фінансів муніципальних утворень показує, що основними джерелами їх формування, виходячи з принципу фінансової автономії, виступають: компенсаційні (комунальні) платежі (платежі у вигляді фактичної компенсації витрат для користувачів муніципальних послуг); податки і збори (індивідуально безоплатні або оплатні обов'язкові платежі); муніципальний кредит (позикові кошти); міжбюджетні трансферти (безоплатні безповоротні перерахування з інших бюджетів у вигляді фінансової підтримки).

Безумовно, найважливішим джерелом доходів для місцевого самоврядування є податки. У макроекономіці існує кілька варіантів закріплення податкових компетенцій за субнаціональними рівнями (регіональним і муніципальним). В податковій компетенції, можна виділити три її складові: право законотворчості: право вводити і скасовувати податки – податкова ініціатива; право визначати порядок обчислення податку – право на отримання доходів від надходжень з податку; право здійснення збору податкових надходжень.

Цілком очевидно, що існуючі на сьогоднішній день власні доходи у вигляді місцевих податків можуть забезпечити лише невелику частину фінансових коштів муніципальних бюджетів, необхідних для вирішення питань місцевого значення. Основна ж частина грошових коштів змушена надходити через систему відрахувань від місцевих податків (на пряму і приховано – через трансферти) - приблизно 3/4 доходів місцевих бюджетів.

З цього приводу в науковому середовищі та державному управлінні склалося дві точки зору: частина економістів вважає, що проблеми місцевих бюджетів можна вирішити лише шляхом розширення переліку податків, закріплених за ними на постійній основі, тобто діючи за принципом «один податок – один бюджет». Інші навпаки впевнені, що без регулюючих податкових доходів в Україні не обійтися. На їх думку, пояснюється це тим, що умови розвитку регіонів істотно відрізняються, а тому будуть різнитися і доходи регіональних, місцевих бюджетів.

Висновки та подальші дослідження. В Україні на сучасному етапі доходи бюджетів значної частини муніципалітетів недостатньо забезпечені власними фінансовими ресурсами, необхідними для модернізації інфраструктури, вирішення завдань соціально-економічного

розвитку. Тому, на нашу думку, в цих умовах відмова від позик рівносильна відмові від прискорення свого соціально-економічного розвитку.

Функціонування інституту муніципального кредитування можливе через: залучення коштів населення під будівництво інфраструктури (житло, дитячі садки ін.) під векселі, муніципальні облігації; створення боргових агентств, діяльність яких висвітлюється у низці наукових публікацій.

Бібліографічний список

1. Василик О.Д. Бюджетна система України : підруч. / О.Д. Василик, К.В. Павлюк – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 544 с.
2. Васильєва Н. Підвищення соціальної спрямованості місцевих бюджетів / Н. Васильєва // Управління сучасним містом. – 2013. – №1-3. – С. 171-179.
3. Виговська Н.Г. Місцеві фінанси як основа розвитку системи горизонтального бюджетного регулювання / Н.Г. Виговська // Економічний вісник Донбасу : Науковий журнал. 2013. № 1. – С. 92-96.
4. Гутаріна С.О. Місцеві фінанси: сучасний стан та перспективи розвитку / С.О. Гутаріна // Культура народів Причорномор'я. – 2007. – № 121. – С. 35-36.
5. Каспрук Ю.В. Вплив ресурсів місцевого бюджету на темпи економічного зростання області / Ю. В. Каспрук // Регіональна економіка. – 2012. – №4. – С. 38-44.
6. Качанова Е.А. Стратегические приоритеты формирования финансов муниципальных образований в условиях реформирования бюджетного устройства: автореф. дис. на соискание наук. степени доктора эконом. наук : 08.00.10 / Е.А. Качанова; Российская Академия Народного Хозяйства и Государственной Службы при Президенте Российской Федерации – М., 2013. – 46 с.
7. Кириленко О.П. Місцеві фінанси : навч. посібник / О.П. Кириленко. – К. : Знання, 2006. – 677 с.
8. Николаева О.М. Місцеві фінанси : навч. посіб. / О.М. Николаева, А.С. Маглаперідзе. – К. : ЦУЛ, 2013. – Книга. – 354 с.
9. Сунцова О.О. Місцеві фінанси : навч. посібник / О.О. Сунцова. – К. : ЦУЛ, 2010. – 488 с.
10. Фінанси: підручник / За ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. – К. : Знання, 2008. – 611 с.
11. Харченко В. А. Бюджет и его влияние на реализацию программы социально-экономического развития региона / В. А. Харченко // Економіка. Фінанси. Право. – 2011. – №2. – С. 9-13.

References

1. Vasylyk, O. D., Pavliuk, K. V. (2004), *Byudzhetna systema Ukrayiny* [Budgetary system of Ukraine], Tsentr navchal'noyi literatury, Kyiv, Ukraine, 544 p.
2. Vasylieva, N. (2013), "Enhancing of social orientation of local budgets", *Upravlinnya suchasnym mistom*, no. 1-3, pp.171-179.
3. Vyhovska, N. H. (2013), "Local Finances as basis the for development of horizontal fiscal adjustment", *Ekonomichnyy visnyk Donbasu*, no 1, pp. 92-96.
4. Hutarina, S.O. (2007), "Local finances: current state and development prospects", *Kul'tura narodov Prychernomor'ya*, no. 121, pp. 35-36.
5. Kaspruk, YU.V. (2012), "The influence of local government resources on the rate of economic growth of the region", *Rehional'na ekonomika*, no. 4. pp. 38-44.
6. Kachanova, E.A. (2013) "Strategic priorities of forming of finances of municipal educations in the conditions of reformation of budgetary device", Ph.D. Thesis, Finance, monetary circulation and credit, Russian Academy of National Economy and Government Service at President of Russian Federation, Moscow, Russia, 46 p.
7. Kyrylenko, O.P. (2006), *Mistsevi finansy* [Local Finance], Znannya, Kyiv, Ukraine, 677 p.
8. Nikolayeva, O.M., Mahlaperidze, A.S. (2013), *Mistsevi finansy* [Local Finance], TSUL, Knyha, Kyiv, Ukraine, 354 p.
9. Suntsova, O.O. (2010), *Mistsevi finansy* [Local Finance], TSUL, Kyiv, Ukraine, 488 p.
10. Yuriy, S.I., Fedosov, V.M. (2008), *Finansy* [Finance:], Znannya, Kyiv, Ukraine, 611 p.
11. Kharchenko, V.A. (2011), "Budget and its influence on realization of the socio-economic development of the region", *Ekonomika. Finansy. Pravo.*, no. 2, pp. 9-13

Гончар Г.П. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ МУНІЦИПАЛЬНИМИ ФІНАНСАМИ

Мета. Дослідження проблеми формування і використання муніципальних фінансів та обґрунтування концептуальних підходів до визначення змісту інституту місцевого самоврядування у сучасній Україні.

Методика дослідження У статті використані загальнонаукові та спеціальні методи: абстрактно-логічний (теоретичні узагальнення, критичний аналіз публікацій, формулювання висновків і пропозицій); методи системно-структурного аналізу (під час дослідження системи забезпечення діяльності муніципальних фінансів на території з позиції достатньої фінансової основи, формування концепцій, оцінки наукових розробок та пропозицій провідних учених); діалектичний метод (пізнання «місцевого самоврядування» філософська основа дослідження)

Результати дослідження. Визначено, що доходи бюджетів значної частини муніципалітетів недостатньо забезпечені власними фінансовими ресурсами, необхідними для модернізації інфраструктури, вирішення завдань соціально-економічного розвитку. Встановлено, що в сучасних умовах відмова від позик рівнозначна відмові від прискорення свого соціально-економічного розвитку.

Наукова новизна. Обґрунтовано, що функціонування інституту муніципального кредитування можливе через: залучення коштів населення під будівництво інфраструктури (житло, дитячі садки ін.), під векселі, муніципальні облигації; створення боргових агентств, що в подальшому буде сприяти муніципалітетам і районам економічному зростанню, орієнтуючи місцеву інфраструктуру на потреби організацій та працівників.

Практична значущість полягає у можливості використання теоретичних і практичних результатів при формуванні стратегічних і програмних документів місцевого самоврядування в Україні, у практичній діяльності вирішення проблем забезпечення потреб муніципальних фінансів.

Ключові слова муніципальні фінанси, муніципальні утворення, місцеві бюджети, міжбюджетні трансферти, механізм ефективного управління.

Honchar H.P. MAIN AREAS ENSURE EFFECTIVE MANAGEMENT MUNICIPAL FINANCE

Purpose. Research of the problem of formation and use of municipal finances and justification of conceptual approaches to determining of the maintenance of institute of local government in modern Ukraine.

Methodology of research. The general scientific and special methods are used in the article: abstract and logical (theoretical generalizations, critical analysis of publications, drawing conclusions and proposals); methods of the system and structural analysis (during research of the system of maintenance of municipal finances in the territory from the position of the sufficient financial basis, formation of the concepts, an assessment of scientific development and proposals of leading scientists); dialectic method (knowledge of "local government" philosophical basis of research)

Results of research. It was determined that the income of budgets of considerable part of municipalities is insufficiently provided with own financial resources necessary for modernization of the infrastructure and solution of the problems of social and economic development. It was established that in modern conditions refusing loans is the equivalent to refusing the acceleration of the social and economic development.

Scientific novelty. It is proved that the functioning of the municipal crediting is possible through: attraction of financial resources of the population under infrastructure construction (housing, kindergartens other), promissory notes, municipal bonds; creating debt agencies that will promote the municipalities and areas to further economic growth, focusing local infrastructure on requirements of the organizations and workers.

Practical importance consists in possibility of use of theoretical and practical results when forming strategic and program documents of local government in Ukraine, in practical activities in solution of problems of ensuring requirements of municipal finance.

Key words: municipal finance, municipalities, local budgets, interbudgetary transfers, mechanism of effective management.

Гончар Г.П. ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ЭФЕКТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ МУНІЦИПАЛЬНЫМИ ФИНАНСАМИ

Цель. Исследование проблемы формирования и использования муниципальных финансов и обоснование концептуальных подходов к определению содержания института местного самоуправления в современной Украине.

Методика исследования. В статье использованы общенаучные и специальные методы: абстрактно-логический (теоретические обобщения, критический анализ публикаций, формулирование выводов и предложений); методы системно-структурного анализа (при исследовании системы обеспечения деятельности муниципальных финансов на территории с

позиції достаточної фінансової основи, формування концепцій, оцінки научних розробок і пропозицій вчених); діалектичний метод (познання «местное самоуправление» філософська основа дослідження).

Результати дослідження. Визначено, що доходи бюджетів значительної частини муніципалітетів недостатньо забезпечені власними фінансовими ресурсами, необхідними для модернізації інфраструктури, рішення задач соціально-економічного розвитку. Встановлено, що в сучасних умовах відмова від заборгованості еквівалентна відмові від прискорення свого соціально-економічного розвитку.

Наукова новизна. Обґрунтовано, що функціонування інституту муніципального кредитування можливо через: залучення коштів населення під будівництво інфраструктури (житло, дитячі садки тощо), видання муніципальних облігацій; створення боргових агентств, в подальшому будуть сприяти муніципалітетам і районам економічному зростанню, орієнтуючи місцеву інфраструктуру на потреби організацій і працівників.

Практична значимість полягає в можливості використання теоретичних і практичних результатів при формуванні стратегічних і програмних документів місцевого самоуправління в Україні, в практичній діяльності рішення проблем забезпечення потреб муніципальних фінансів.

Ключові слова муніципальні фінанси, муніципальні освіти, місцеві бюджети, міжбюджетні трансферти, механізм ефективного управління.

УДК 336.226.322

*Помулєва В.М.,
старший викладач кафедри обліку і аудиту,
Запорізький національний технічний університет*

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СОЦІАЛЬНО-РЕГУЛЮЮЧОГО МЕХАНІЗМУ ПДВ

Постановка проблеми. Актуальність дослідження полягає у тому, що сучасна податкова політика України направлена на досягнення фіскальної достатності бюджету, особливо в кризові періоди, не враховуючи соціально-регулюючої ролі податку.

Податок на додану вартість - загальнодержавний непрямий податок, який нараховується та сплачується відповідно до норм розділу V Податкового кодексу України (з 01.01.2011 р.) [1].

Сплата ПДВ, як і всіх непрямих податків, пов'язана з ціноутворюючими механізмами. Отже, за економічним змістом (та відповідно до прийнятої міжнародної класифікації податків) ПДВ є податком на споживання, і сплачується при споживанні кінцевим споживачем.

Оскільки носієм ПДВ є кінцевий споживач, то найбільше податкове навантаження з цього податку несуть фізичні особи, скорочується платоспроможний попит населення, а відтак – і обсяги виробництва. Український ПДВ перетворився на звичайний податок з обігу для кінцевих споживачів за надмірно високою ставкою 20%. Для населення з низькими доходами відсутня можливість належного існування, адже громадяни при таких доходах можуть задовольнити лише край необхідні матеріальні потреби, і саме вони є найбільш незахищеними і вразливими.

Фактично ПДВ виступає податком на доходи громадян, і ефективна ставка оподаткування в сукупності складає 35% (20% ПДВ при споживанні та 15% податку на доходи фізичних осіб).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми справляння ПДВ та шляхи їх вирішення досліджуються у фінансовій науці досить давно і достатньо широко.

Серед вітчизняних фахівців можна назвати роботи таких авторів, як В. Мельник, О. Солдатенко, В. Парнюк, Ю. Ярмоленко, В. Довгалюк. Проте, незважаючи на всі дослідження, й надалі продовжують існувати проблеми справляння ПДВ, які потребують вирішення.